

Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimised

PROTOKOLL nr 1

Siseministeerium 11.02.2009

PP 13.04.2009 nr 12.1-4- 2 /204

Juhatas: Siim Kiisler

Protokollis Ave Viks

Osalesid: Urmas Kruuse (ELL), Kurmet Müürsepp (EMOL), Jüri Võigemast (ELL), Kaja Pärn (Jõgeva Linnavalitsus), Viktor Svjatõsev (ELL), Ivar Tedrema (EMOL), Jüri Ellram (EMOL), Kersti Sarapuu (ELL), Taavi Aas (ELL), Jüri Landberg (EMOL), Angelika Kallakmaa (ELL), Ülle Erman (EMOL), Ott Kasuri (EMOL), Märt Moll (EMOL), Pille Roosvee (Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium), Ivar Sikk (Rahandusministeerium), Andrus Jõgi (Rahandusministeerium), Sulev Liivik (Rahandusministeerium), Riho Rahuoja (Sotsiaalministeerium), Siim Sukles (Kultuuriministeerium), Riho Raave (Haridus- ja Teadusministeerium), Karl Laas (Siseministeerium), Siim Kiisler (Siseministeerium), Aivo Vaske (Siseministeerium), Margus Kreinin (Siseministeerium), Väino Tõemets (Siseministeerium).

Päevakord:

1. Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste lõpp-protokoll 2009. aasta riigieelarve osas eelnõu arutelu

Valitsuskomisjoni seisukoht:

Siim Kiisler andis ülevaate valitsuse seisukohast: plaanis on 200 miljonit kärpida kohalike teede hoiust. Arvestades omavalitsuste seisukohta, ei ole valitsus otsustanud, et ülejäänud kärped peavad tulema kindlasti tulumaksu protsendi alandamisest, küll aga ei tagane valitsus üldsummast 875 miljonit. Muude eraldiste osas on vähendamine otsustamata, aga probleem on eraldiste vähesuses, alles on veel toetus kohalike teede hoiuks, hariduskulude investeeringukomponent, koolilõuna toetus, õpetajate palgakulude toetus, lasteaedade programm, tulumaksu protsent ja tasandusfond. Ainult eraldistest vajalikku numbrit kokku ei saa. Nüüd ootamegi teie seisukohta, millest kärped teha, kas selleks on tasandusfond või midagi muud. Selles osas ootab valitsus omavalitsusliitude seisukohta ning on paindlik.

Omavalitsusliitude Koostöökogu seisukoht:

Kurmet Müürsepp: Koostöökogu kindel seisukoht on, tuginedes ajakirjanduse infole, et nõustutakse eelarve vähenemisega selles osas, mille võrra tulumaksu laekumise tõttu väheneb KOV tulubaas ca 700 miljonit kuni 1 miljard. Koostöökogu mõnab, et kärpeid peab tegema ja selle kuni miljardilise kärpe juures on veel võimalik KOV ülesandeid kvaliteetselt üleval hoida, kui finantspiirangud ei suurene. Koostöökogu ei nõustu kavandava tulumaksu protsendi vähendamisega ettepanud osas, sest sellega kaasneb eelarve miinus KOVidele, mis ei ole solidaarne ja millega ei suudaks tagada enam kvaliteetseid teenuseid, samuti ei nõustu Koostöökogu tasandusfondi vähendamisega (RES § 4 lg 1), kuna suurenevad toimetulekutoetuste saajate ring ja sotsiaalprobleemid. Samuti tehakse ettepanek arutada finantsjuhtimise seadusest tulenevaid uusi arenguid ja palutakse informatsiooni laenuvõimaluste kohta.

Siim Kiisler: KOFS-ist oli juttu põgusalt, aga sellisel kujul ta valitsuses heakskiitu ei leia.

Märt Moll: Koostöökogul puudub informatsioon täielikult - kui me ei tea kui palju riik tervikuna kärpeid teeb, siis ei saa hinnata KOV valmisolekut nendega nõustuda. Kui palju selle aasta kulud on riigieelarves? 90 miljardit?

Ivar Sikk: Täna kella kolmest on olemas alles kabineti ettepanekud, mille põhjal lisaeelarve eelnõu ette valmistatakse, praegu veel ei ole numbraid. 8 miljardit on see summa, mis tuleb kulude poolelt kokku tõmmata arvestades tulusid.

Urmas Kruuse: Keegi ei kahtle kärpete tegemise vajaduses, vaid metoodikas, riik oleks võinud kõigepealt alustada eraldistest ja seejärel minna tulumaksu protsendi või tasandusfondi kallale. Seetõttu on raske uskuda, et need läbirääkimised toimuvad konstruktiivse koostööna, kui meid ei võeta partneritena. Riigieelarvelistest esterdistest alustades oleks võinud puudutada palju väiksemas osas KOVide enda raha.

Siim Kiisler: Pakkuge Koostöökogu poolt välja oma järjekord kärpete tegemiseks, nagu ma juba mainisin, ei ole valitsuse seisukoht, et tingimata peab eelarvet vähendama tasandusfondi protsendi alandamise arvelt.

Angelika Kallakmaa: Me mäletame olukorda 2004. aastal, kui pakuti välja tulumaksu protsendiks 11,4 ning KOVid olid tõsiselt hädas ja likviidsusprobleemi ees, kui nüüd teha sama, siis..

Siim Kiisler: Siis otsustame, et jätame selle variandi kõrvale ja teeme kärped mujalt.

Kurmet Müürsepp: oleme aru saanud et reaalselt raha eelarves tuleb kärpida 5 miljardit ja omavalitsuste kärbe tuleb 3 miljardit, siis see ei ole solidaarne.

Ivar Sikk: Realseid tegevuskulusid kärbitakse 8st miljardist üle 6 miljardi osas.

Kurmet Müürsepp: teeme ettepaneku võtta aeg maha, et seisukohti täpsustada ning rahanduse töörühmas kokku saada ja koos arvutada ja analüüsida.

Ivar Sikk: Täna peab tulema otsus, muidu ei jõua lisaeelarve eelnõud erakorralisel istungil ära kinnitada. Kohe peale seda hakatakse vaatama 2010. aasta eelarvet, mis nõuab samuti suuri poliitilisi otsuseid, mis tuleb koostöös omavalitsustega teha.

Taavi Aas: Kui tõsiselt arutatakse tegelikult maksubaasi reformi?

Ivar Sikk: Rahandusministeeriumi poolt on valmisolek kogu maksubaasi ülevaatamiseks olemas ja ilma selleta ei ole paaril järgmiste aastate jooksul ka võimalik.

Vaheaeg

Urmas Kruuse tegi ettepanekud töörühmad kiirelt kokku kutsuda ning kordas üle Koostöökogu seisukoha:

Tulenevalt majanduslangusest tingitud maksulaekumiste vähenemise ja 2009. aasta riigieelarvest eraldatavate sihtotstarbeliste toetuste kärpeterga on kohalike eelarvete maht võrreldes 2008. aastaga kahanenud praeguseks ligikaudu 1,9 miljardit krooni. Tulumaksu laekumise prognoos on sealhulgas vähenenud kuni 1,1 miljardit krooni ning eraldised riigieelarvest peaaegu 800 miljonit krooni. Eeltoodust lähtudes väheneb kohalike omavalitsuste võime investeerida elukeskkonda ja osutada teenuseid elanikele 1,9 miljardi krooni ulatuses.

Kohalikud omavalitsused ei nõustu kavandatava kahekordse kärpekoormuse panemisega kohalike omavalitsuste õlule ja üksikisiku tulumaksu täiendava administratiivse kärpimisega 11,93 - 11,1 protsendini. Omavalitsusliitude Koostöökogu ei saa olla nõus ka omavalitsuste tasandusfondi (Riigieelarve §4 lõige 1) summa 1,43 miljardit krooni vähendamisega.

Jüri Võigemast: Võiksime fikseerida võrdse informeerituse põhimõtte. Meil ei ole seda infot mille alusel tehakse prognoose. Valitsuskabinet on vaadanud 29. jaanuaril läbi maksulaekumiste prognoosid sh KOV maksulaekumiste vähenemise, mis oli fikseeritud 730 miljoni krooni, kokku on maksulaekumised 2009. aasta prognoosi kohaselt 10,5 miljardit eelmise aasta prognoosi 11,5

miljardi asemel. See on info, mida peame omama. Kas valitsuskomisjonist keegi oleks nõus seda lubama, et meil oleks tagatud informatsioon valitsuse poolt.

Andrus Jõgi: Tegemist oli Eesti Panga prognoosiga, mis ka avalikustati. Rahandusministeeriumi prognoos tuleb märtsis.

Urmas Kruuse: Probleem on selles, et kas meil on samad algandmed, mille üle me läbi räägime, kas prognoositud maksulaekumine on 10,3 või 11,5 miljardit, meie tugineme EPL infole.

Siim Kiisler: Rääkides uuesti riigieelarvelistest eraldistest - kas nende osas on Koostöökogul eelistusi? Ja kas tulumaksu protsendi ning tasandusfondi osas on eelistusi?

Urmas Kruuse: Eraldised on riigi pandud ja see on riigi otsustada, meil eeliseid ei ole,

Ülle Erman: Kas valitsuses on arutatud sunnirahade tegemise peatamist sellises olukorras?

Kurmet Müürsepp: Rahandusminister on sellega lubanud tegeleda.

Siim Kiisler: Info on vahendatud, annan info valitsuses edasi, mulle etteantud number on 875, see on valitsuse seisukoht kas võtta see summa või võtta kuskilt mujalt.

Kersti Sarapuu: Kas rohkem üldkogu kokku ei tule ja valitsus otsustab ära?

Siim Kiisler: Töögruppide ring tuleb ära teha ja siis läheb ühine seisukoht lisaelarve juurde kui esitatakse.

Märt Moll: Praegu on ette nähtud ka KIKi programmirahade vähenemine 350 miljoni võrra, kas see 160 miljonit mille osas eelmine aasta kokku lepiti on selle sees?

Siim Kiisler: Kabinetis seda ei arutatud, üldine seisukoht et EL rahade kasutusele võtt ei tohi kannatada.

Kurmet Müürsepp: Lõpetuseks, kuna tegemist on raskete kärbetega ja vastuolulise infoga, soovin ministrile kabinetis KOVide eest seismiseks jõudu, et praegust kokkulepet muuta, sest kõik kärped puudutavad reaalset inimest ja saadavaid teenuseid.

Regionaalminister Siim Kiisler tänas koosolekul osalejaid, lubas edastada info valitsusele ja lõpetas koosoleku.

Siim Kiisler
Komisjoni esimees